

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Феномен творчої особистості в народно-інструментальному виконавстві

Освітній ступінь	«Магістр»	<table><tr><td>Курс</td><td>1</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>1-2</td></tr></table>	Курс	1	Семестр	1-2						
Курс	1											
Семестр	1-2											
Спеціальність	В5 «Музичне мистецтво»											
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво» Домра, Балалайка, Гітара, Цимбали											
Статус	Обов'язкова	<table><tr><td>ECTS</td><td>5</td></tr><tr><td>Годин</td><td>150</td></tr><tr><td>Лекції</td><td>34</td></tr><tr><td>Семінари</td><td>34</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>82</td></tr></table>	ECTS	5	Годин	150	Лекції	34	Семінари	34	Самостійна робота	82
ECTS	5											
Годин	150											
Лекції	34											
Семінари	34											
Самостійна робота	82											
Форма контролю	Залік											

Інформація про викладача

ПІБ	Дружга Ірина Сергіївна, кандидатка мистецтвознавства, в. о. доцентки кафедри бандури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Профіль викладача	https://scholar.google.com/citations?user=dah88OAAAAAJ&hl=uk
e-mail	minkyltyru0608@gmail.com

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Феномен творчої особистості в народно-інструментальному виконавстві» є важливою складовою фахової підготовки студентів-виконавців, освітнього ступеня «Магістр». Відповідно, дисципліна передбачає засвоєння ґрунтовних, фахових знань, умінь та навичок в повному об'ємі, який також необхідний для їх подальшої наукової, педагогічної та виконавської діяльності в різних мистецьких закладах освіти та культури.

- **Мета навчання:** виховання музиканта, науковця який в процесі опанування курсу зможе проаналізувати ретроспективність феномену митця у народно-інструментальному жанрі, спираючись на багаторічний досвід роботи видатних особистостей у виконавській, педагогічній та науковій діяльності;
- розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень майбутніх виконавців-народників

формування в них мотивації до самостійної творчої, виконавської та педагогічної діяльності;

- націленість та досконале володіння предметом задля принесення користі суспільству, мистецтву, державі, через постійне удосконалення своїх умінь та навичок.

Завдання:

- ознайомити зі становленням академічної школи народно-інструментального виконавства вивчивши творчі здобутки яскравих особистостей з першої половини XX- до початку XXI століття.
- дослідити творчість особистості як найважливіший соціальний феномен, що дає можливість осмислити соціологічний і культурний аспект взаємовпливу індивіда та соціуму як основи їх благополуччя і процвітання;
- простежити поняття «творча діяльність» як масовий феномен є найвищою цінністю, самоціллю і основною умовою розвитку суспільства;
- сформувані ґрунтовні знання по історії та теорії формування виконавської майстерності на народних інструментах, проаналізувати загальну наукову термінологію музично-педагогічної та виконавської діяльності в історичному контексті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- знати:

- Основні етапи становлення та розвитку професійно-академічної школи народних інструментів в різних сферах: педагогіки, методики, наукових здобутках початку XX століття першої половини XXI століття;
- Історичні аспекти еволюції розвитку творчих особистостей в академічних школах гри ;
- Оперувати науковими поняттями зазначені у завданні курсу, тощо.

вміти:

- Застосовувати набуті знання в професійній виконавській, методичній, науковій та педагогічній діяльності.

Програмні компетентності

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

МОДУЛЬ I. Ретроспективність поняття творчої особистості

Змістовний модуль 1. Становлення національної школи академічного-інструментального виконавства.

Тема 1. Феномен творчої особистості джерелознавчий аспект.

Тема 2. Зародження професійно-академічного інструментально -виконавського мистецтва.

Тема 3. Геліс Марк Мусійович – фундатор народно-інструментального жанру

Тема 4. Мистецький феномен Давидова Миколи Андрійовича

Тема 5. Микола Різоль – патріарх баянного мистецтва

Змістовний модуль 2. Становлення Київської школи академічного народно-інструментального виконавства

Тема 6. Тарнопольський Юрій Іларіонович – фундатор народно-оркестрового професійного мистецтва.

Тема 7. Незовибатько Олександр Дмитрович-основоположник національної школи цимбального мистецтва

Тема 8. Творчий портрет Пухальського Яна Генріховича.

Тема 9. Митці:Євген Блінов, Юрій Алексик

Тема 10. Мистецький феномен Володимира Бесфамільнова.

Тема 11 .Закладення традицій адміністрування українського академізму: Шелест Михайло Васильович, Білоконєв Микола Трофимович.

Тема 12. Київська академічна школа бандурного мистецтва.

Тема 13. Мистецький шлях Сергія Грінченко.

Тема 14. Продовжувачі традицій народно-оркестрового професійного мистецтва.

Тема 15. Берегиня кафедри народних інструментів.

МОДУЛЬ II. Академічні школи народно-інструментального виконавства України

Змістовний модуль 3. Регіональні академічні школи народно-інструментального виконавства

Тема 1. Пасіонарні особистості в народно-інструментальному жанрі Львівської академічної школи.

Тема 2. Івко Валерій Микитович

Тема 3. Мистецькі феномени особистостей Харківського осередка народно-інструментального виконавства. Тема 4. Анатолій Гайдено творчий портрет митця.

Тема 5. Міхеев Борис Олександрович

Тема 6. Народно-інструментальне виконавство півдня України творчі портрети особистостей.

Тема 7. Мистецькі родини в фахових училищах України.

Тема 8. Мій творчий шлях та перспективи розвитку.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Феномен творчої особистості в народно-інструментальному виконавстві» для студентів освітнього ступеню «Магістр» факультету народних інструментів Академії, кафедри народних інструментів складається з лекційних, семінарських занять частки годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає контрольні заходи (залік).

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Нотний матеріал відповідного навчально-методичного змісту, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Репетиційні приміщення в навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно розкладу. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль.

На перших етапах опрацювання програми, викладач виявляє рівень знань, умінь і навичок студентів.

2. Поточний контроль.

Викладач здійснює постійний контроль під час лекційних (підготовка до лекції, опрацювання теми), семінарських занять (опитування як тестовими завданнями, так і у формі доповіді) з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу, виявлення проблем та усунення недоліків.

3. Міжсеместровий та підсумковий контроль.

Залік у період сесії оцінює викладач, враховуючи професійний та творчий розвиток студентів з дисципліни «Феномен творчої особистості».

Система оцінювання

Семестри 1-2

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Лекції, семінари	70
2.	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання

90-100 балів «Відмінно» (А) – бездоганне володіння матеріалом курсу – яке підтверджується високим рівнем розуміння та оперування професійними поняттями та термінами, історичними фактами та явищами, спеціальними категоріями та методами, що дозволяють повною мірою розкрити інтелектуальний потенціал студента в контексті його професійної діяльності, зокрема, у накресленні вичерпної картини, неупереджено-об'єктивної панорами генези та розвитку академічного народно-інструментального виконавства, а також визначення феномену наукової професійної школи. Також на оцінку можуть впливати і суб'єктивні чинники: працездатність, старанність, прогрес у науковому розвитку, виступи на наукових конференціях, семінарах, опубліковані чи заплановані наукові статті.

82–89 балів «Добре» (В) – добре володіння матеріалом курсу – яке підтверджується оперування професійними поняттями та термінами, історичними фактами та явищами, Також на оцінку можуть впливати і суб'єктивні чинники: працездатність, старанність, прогрес у науковому розвитку, виступи на наукових конференціях, семінарах.

74–81 бал «Добре» (С) – студент достатньою мірою розкрив свої наукові задатки та риторичні здібності, володіє певним запасом знань професійного матеріалу, та непоганими вербальними можливостями у висвітленні та орієнтуванні засвоєних аспектів методики та теорії бандурного мистецтва.

64–73 бали «Задовільно» (D) – недостатньо добре володіння матеріалом курсу, слабе орієнтування в поняттях та історичних контекстах придбаних знань, є проблеми з опануванням розгорнутого матеріалу та його багаторівневих категорій, не здатність до запам'ятовування та засвоєння великої кількості інформації, а також її якісного відтворення у розмовній формі.

60–63 бали «Задовільно» (E) погане володіння матеріалом курсу, слабе орієнтування в поняттях. Відсутність рефлексій по темах історії виконавства, не здатність до запам'ятовування ключових особистостей та визначних подій національної історії бандурного мистецтва.

35-59 балів «Незадовільно» (FX) отримують студенти, які не володіють матеріалом.

1-34 бали «Незадовільно» (F) отримують студенти, які не відповідають жодному з вищезазначених критеріїв.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися студентам з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається пасивна та активна участь у міжнародних, всеукраїнських та кафедральних конференціях, круглих столах; відвідуваннях культурно-мистецьких заходів, театрів, музеїв, мистецьких експозицій, виставок тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баран Тарас ОСОБЛИВОСТІ Й ЗАВДАННЯ ЦИМБАЛЬНОГО ШКІЛЬНИЦТВА В УКРАЇНІ <https://intermusic.kh.ua/vypusk43/vyp43-Baran.pdf>
2. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти. К., 1967.
3. Білоусова С. В. Академічні жанри в домровій творчості В. Івка і Є. Мілки // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. Когнітивне музикознавство : зб. наук. ст. / Харківський нац. ун-т ім. І. П. Котляревського. Харків, 2017. Вип. 46. С. 322–332.
4. Білоусова С. В. Виконавське інтонування на домрі // Українська культура. Минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. / Рівненський держ. гуманітарний ун-т ; упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов. Рівне, 2018. Вип. 28. С. 171–177.
5. Білоусова С. В. Домрове виконавство Донецького краю // Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика : зб. наук. пр. ін-ту муз. мистецтва Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка / заг. ред. та упоряд. А. Душного. Дрогобич; Кальце ; Каунас ; Алмати : Посвіт, 2016. С. 65–72.
6. Білоусова С. В. Методологічні засади та педагогічні принципи В. Івка // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. Київ : Міленіум, 2018. Вип. I (10). С. 196–202.
7. Білоусова С. В. Музика С. Прокоф'єва в репертуарі домриста // Музичне мистецтво / Донецька держ. муз. акад. ім. С. С. Прокоф'єва. Донецьк : Юго-Восток, 2011. Вип. 11. С. 209–217.
8. Білоусова С. В. Фольклорна лінія у творах для домри В. Івка, Є. Мілки, О. Некрасова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. пр. молодих учених Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка / ред.-упоряд. В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич : Посвіт, 2015. Вип. 14. С. 55–62.
9. Давидов М. А. Українське струнно-щипкове академічне мистецтво: функціонування, проблеми збереження та розвитку. Академічне мистецтво оркестрів народних інструментів і капел бандуристів спеціальних музичних вузів України : тези всеукр. наук.-теорет. конф. (02.12.2005 р.). Київ, 2005. С. 72–78.
10. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа). К., 2005.
11. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. – 223 с.
12. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. К., 1998.
13. Давидов М. Фундатор кобзарського академізму ХХ століття. Бандура. 1995. №4. С. 10-15.
14. Давидов М. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Вол. обласна друк.», 2010. 400 с.
15. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах. 2-ге вид. Луцьк, 2010. 590 с.
16. Давидов М. А. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. Київ : Вид-во ім. О. Теліги, 1998. 207 с.
17. Зербино Д. Д. Наукова школа: лідер і учні /Д.Д. Зербино. Львів: Євросвіт, 2001. – 208 с.
18. Лошков Ю. І. Володимир Андрійович Комаренко: Монографія.-Х.: ХДАК, 2002.- 113 с.:іл.
19. Коменда О. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво». Національна музична академія України імені П. І. Чайковського Міністерства культури, молоді та спорту України, Київ, 2020. 519 с.

20. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах [Текст, ноти] / О. Незовибатько. К. : Мистецтво, 1966. 301 с. 16.
21. Незовибатько О. Українські цимбали [Текст] / О. Незовибатько. К. : Муз. Україна, 1976. 56 с.
22. Слюсаренко Т. Проблеми становлення та розвитку бандурного виконавства Харкова. Режим доступу (https://www.apfn-journal.in.ua/archive/55_2022/part_3/11.pdf).
23. Семешко А. Портрети сучасних українських композиторів-баяністів (у формі діалогу). Анатолій Гайденко / А. Семешко. – Київ, Асо-орус, 2004. – 52 с.
24. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Харків., 2002.
25. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі. Частина І. Харків : Держ. вид-во України, 1930. 26 с.
26. Школа науки: монографія / Д.Д. Зербино, А.В. Рибачук. К.: Логос, 2016. – 231 с.